

Ата-эсэйзэр өсөн консультация

Интернет коло булмаһындар

Бөгөнгө тормошобоззо без компьютерһыз күз алдына ла килтерэ алмайбыз. Уны хэзер бар ерзэ лә кулланалар: эштә лә, укыу йорттарында ла, өйзә лә. Интернет селтәренә балалар йылдан-йыл нығырак ылыға бара. Бынан ун йыл элек кескәйзэр буш вақытын урамда уйнап үткәрһә, әле улар компьютер уйындарын хуп күрә.

“Камасаулап йөрөгәнсе компьютер алдында ултырһын”, “Тик иламаһын ғына” кеүек фекерзэр ата-эсәләрзә йыш таралған. Ә күптәр балаларзың һәм үсмерзәрзең көндән-көн тиерлек интернетка ылыға барыуын һәм уның коло булыуын хәүеф итеп күрмәй. Был бик борсоулы хәл, сөнки интернетка бәйлелек менән хэзер йәштәр, үсмерзэр, хатта балалар йыш ызалай. Ата-эсәләрзең күбеһе балаларының буш вақытын дөрөс үткәреүгә игтибар бүлмәй, уларзы интернет селтәре коллоғона тапшыра. Бының иһә бик күңелһез эземтәләргә килтереүе ихтимал.

Әлбиттә, интернетта ултырыузың ыңғай яктары ла, кире яктары ла бар. Билдәле, унан үзеңә кәрәкле бөтә мәғлүмәттә алырға мөмкин. Әммә балаларзы бындай файзалы мәғлүмәткә карағанда социаль селтәрзәрзә аралашыу һәм уйнау айырыуса окшай.

Озак вақыт компьютер монитору экраны алдында ултырыу хәүефлеме? Әлбиттә! Бала йәки үсмер бындай осракта анык вақыт хисен әкренләп юғалта, тиз арий, йоклау һәм йоконан уяныу циклы бозола, физик әүземлеге кәмей, укыуза насар өлгәшә башлай.

Ғалимдар, медиктар, психологтар билдәләүенсә, баланы 3 йәшкә тиклем компьютер алдына ултыртыу бөтөнләй тыйыла. 3-5 йәшлек балаларға иһә ярты сәғәт, 10 йәшкә тиклемгеләргә 1 сәғәт шөғөлләнергә мөмкин.

Әгәр зә бала йәиһә үсмер көнөнә 4 сәғәттән ашыу монитор экраны алдында үткәрһә, ата-эсәгә хәүефләнергә урын бар. Был тәңгәлдә өлкәндәр балаларзың ялын файзалы итеп үткәреү тураһында етди уйланырға, йәғни уларзы виртуаль донъя коло булыузан һақларға тейеш.

Интернетка бәйлелек – бөгөнгө көндөң хәүефле күренештәренең береһе. Ул күренеш кенә түгел, ә ысын мәғәнәһендә заман сиренә әйләнде. Балаларзы унан йолоп калыу сараһын күрәйек, ата-эсәләр!